



Dansk
Vejhistorisk
Selskab

Medio august 1997

Til:

DVSs Medlemmer

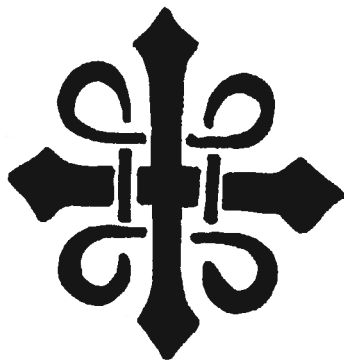
MEDDELELSE NR. 97 - 4

1. Dansk trafikplanlægning i 25 år

DVSs sidste arrangement, som blev afholdt sammen med Vej- og Byplanforeningen i IDA, fandt sted onsdag den 30. april 1997 kl. 16.00-18.00 i Domus Technica i København. Her var ca. 50 personer mødt frem for at høre *stadsingeniør, dr.techn. Jens Rørbech*, Københavns Kommune, berette om **Dansk trafikplanlægning i 25 år**.

Jens Rørbech fortalte om de 25 år, der er gået, siden vejloven af 1971 trådte i kraft 1. april 1972. Der havde været en rivende udvikling på vejområdet - og der var sket meget inden for vej- og trafikplanlægningen. Rørbech, der bl.a. som planlægningschef i Vejdirektoratet frem til 1986 og siden som stadsingeniør i Københavns Kommune, havde været (og fortsat er) en særdeles central person i alle disse år inden for dansk vej- og trafikplanlægning. Det var et overordentligt vellykket møde om den danske vej- og trafikpolitik gennem 25 år, som den havde udmøntet sig både for den individuelle og kollektive trafik.

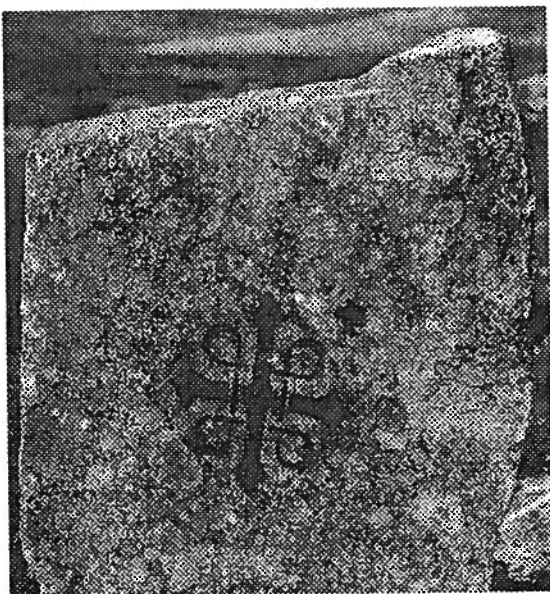
2. Pilgrimsleden - i gamle slægters spor



DVSs næste arrangement finder sted **onsdag den 3. september 1997 kl. 20.00** i **Ingeniørforeningen, Vester Farimagsgade 29, København V.** Her vil *projektleder Torild Hage*, Direktoratet for naturforvaltning i Trondheim, holde et foredrag om **Pilgrimsleden**, som blev indviet denne sommer med en flere hundrede km lang vandretur frem til Nidarosdomen i Trondheim.



Pilgrimsleden - eller "Pilegrimsleden" som den rettelig benævnes på norsk - forløber fra Oslo til Trondheim og videre herfra til den svenske grænse - en strækning på i alt 920 km. Den følger den rute, som pilgrimmene igennem mere end 500 år fulgte på deres færd til Norges første domkirke, Nidarosdomen, hvor skrinet med Olav den Helliges rester blev opbevaret. Kong Olav blev dræbt i slaget ved Stiklestad 29. juli 1030 og blev senere kåret som den første norske helgen. Nidarosdomen, som i år kan fejre 1000-års jubilæum, var således et vigtigt valfartssted for pilgrimmene i mere end 500 år frem til reformationen i 1537.



Vandreturen "i pilgrimmenes fodspor" startede 21. juni i Oslo og gik herefter via Tyrifjorden ad den gamle hovedvej til Mjøsa, videre gennem Gudbrandsdalen og over Dovrefjeldet ad den gamle kongevej og Vårstigen til Trondheim - en strækning på 640 km. En anden - knap 300 km lang - "pilgrimstur" begyndte 18. juli ved grænsen til Sverige, hvorfra den gik ad Carl Johans-vejen og over Stiklestad til Nidarosdomen i Trondheim, hvor deltagerne i "pilgrimsvandringen" ad de to ruter mødtes 28. juli. Ved en festlighed foran den 1000-årige domkirke kunne Pilgrimsleden herefter erklæres for indviet.

*Pilgrimsleden er afmærket med pilgrims-
symbolet som vejviser. Stenvarde,
mærkepinde og milesten bliver også
brugt til at vise rutens forløb.*

Projektet Pilgrimsleden er led i arbejdet med at få registreret og tilrettelagt de gamle pilgrimsruter i Norge, så de kan være til glæde og gavn i vore dage. Formålet har været at få taget historiske veje i brug igen og herved stimulere til nogle aktiviteter, hvor oplevelser af natur og kultur forenes. Ved at lægge op til et friluftsliv, der kombinerer disse to interesser, kan projektet bidrage til at styrke et helhjertet og gennemført miljøbeskyttelsesarbejde. Den første pilgrimsvej - og den vigtigste - i projektet har været pilgrimsruten til Nidarosdomen.

Projektet er foregået i et samarbejde mellem Rigsantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning - med ledelsen hos DN. Desuden har flere andre myndigheder og



organisationer samt en lang række myndigheder, organisationer og private på fylkes- og lokalt niveau været involveret i arbejdet.

Torild Hage, der som nævnt har fungeret som projektleder, vil i sit foredrag fortælle om gennemførelsen af det omfattende projekt - fra starten i 1993 og frem til indvielsen den 28. juli 1997 ved Nidarosdomen i Trondheim.

Mødet, som afholdes sammen med Vej- og Byplanforeningen i Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), er som vanligt gratis, men **tilmelding** er nødvendig **senest 1. september** til Gyda Carlsson eller Lane Dahl Hansen, Vejdirektoratet, København. Tlf. 3341 3010. Fax 3332 9830.

3. Vejhistorisk tur på Fyn

DVSs årlige ekskursion finder sted **torsdag den 11. september 1997**. I år går turen til Fyn, hvor en række vejforløb fra oldtid til nutid vil blive besøgt, f.eks. rester af vejsystemer fra jernalderen i Krogsbølle ved Otterup og på Møllegårdsmarken ved Gudme samt vejdamninger fra middelalder og renæssance ved Aa syd for Hagenskov og ved Bramstrup. Der vil også blive aflagt besøg ved enkelte markante broanlæg fra begyndelsen af 1800-tallet, bl.a. Ladegårdsbroen vest for Nyborg samt broerne under landevejen ved Brahe-Trollesborg og den nordfor liggende Haagerup Bro.

Vi kører flere steder på typiske fynske landeveje, både moderniserede og veje, hvis trafik, tracé og længdeprofil stort set er uændret siden deres anlæg i forrige århundrede. Der vil også blive gjort holdt ved et par af de mest karakteriske gamle milepæle, som inden for de sidste år er blevet meget smukt renoveret af Fyns Amt og genopstillet på deres oprindelige positioner. Såfremt tiden tillader det, vil turen blive afsluttet med et besøg på Middelfart Museums udstilling om anlægget af den første Lillebæltsbro.

Turen starter ved Banegården i Odense kl. 9.45 og forventes afsluttet samme sted ca. kl. 18. Odense kan nås i tide med IC3 tog fra København afg. kl. 7.52 og fra Århus afg. kl. 7.26. Prisen for deltagelse bliver ca. 225 kr, der omfatter såvel bustur som frokost og eftermiddagskaffe. Nærmere oplysninger om programmet samt tilmelding, som skal ske senest den 3. september, i DVSs sekretariat i Vejdirektoratet. Deltagerne vil få tilsendt nærmere program.



4. En middelaldervej i Holme Mølle

Fra "Middelalder-Arkæologisk NYHEDSBREV nr. 32, juni 1997" har vi sakset nedenstående omtale af en middelaldervej ved Holme Olstrup:

NÆSTVED MUSEUM

En middelaldervej i Holme Mølle

v/ Birgitta Gärtner

Sydsjælland er rig på veje fra oldtid og middelalder. Blandt de mest kendte er Broskovvejene ved Præstø og Risbyvejene ved Bårse.

I dette forår blev endnu én føjlet til rækken, da museet blev kaldt til Holme Olstrup. I den nordvestlige del af byen, det gamle Holme Mølle, var amtet ved at rense en olieforurennet grund, og her var man stødt på en kraftig stenlægning.

Stenlægningen viste sig snart at indgå i en solid vejkonstruktion på tværs af Jydebækken, hvor denne på sin vej mod nord passerer gennem en snævring i terrænet, før den løber ud i Holmegårds Mose.

Vejen blev undersøgt over en 13 m lang strækning, men kunne følges til begge sider og har oprindelig været mindst 40 m lang.

Vejkonstruktionen bestod nederst af svære, kløvede bøgestammer, som bar et tæt lag store sten, visse steder kantet med meterstore sten. Over dette lag sten har der ligget et lag sand, som sandsynligvis har båret den egentlige, nu forsvundne vejbane. Vi må regne med, at vejen er ført over selve bækløbet på en træbro eller i et vadested.

Langs sydsiden af vejen fandt vi en bulvægskonstruktion af svære, notforsynede egestolper og vandrette egeplanker. Vi tolker bulvæggen som et bolværk, der har beskyttet vejen mod især vårflo. Bulvæggen stolper, som er dateret dendrokronologisk, er fældet vinteren 1154-55, så bolværket må være opført i 1155. Vejen kan naturligvis være ældre.

Under vejens bøgestammer fandt vi et lag grene og kviste, enten en ældre, selvstændig vej eller snarere et underlag for den befæstede vej. Vi venter på en C14-datering af grenlaget.

Hvorfor ligger den middelalderlige vej over Jydebækken netop her - langt fra Holme Olstrup og på det smalleste sted, hvor strømmen må have været stærkest? Måske fordi der allerede på dette tidspunkt har ligget en mølledæmning lidt syd for vejen under den nuværende vejdæmning, således at vejen er anlagt i læ af mølledæmningen.

Vandmøllen Holme Mølle, som sandsynligvis er identisk med Gribs Mølle, nævnt o. 1440, nedlægges i begyndelsen af 1700-årene for at blive afløst af en stubmølle sydøst for vandmøllen.

Det er under alle omstændigheder tankevækkende, at også den senere landevej løber her - langt nord om Holme Olstrup og få meter fra den middelalderlige vej. Forklaringen kan være, at landevejen senere kommer til at løbe på selve mølledæmningen i en forstærket udgave.

Den tidligmiddelalderlige vej i Holme Mølle rejser således en række vigtige spørgsmål om landtransport og mølledrift, samtidig med at den i sig selv er et utrolig spændende og sjældent fund.

Med venlig hilsen

Carl Johan Hansen
Sekretær i DVS
c/o Vejdirektoratet
Postboks 1569
1020 København K
Telf. 3393 3338